

Briselē, 2026. gada 9. jūnijā
(OR. en)

10208/26

LIMITE

ECOFIN 782
FISC 212
UD 168
ENV 674
CLIMA 305
CODEC 1102

**Starpiestāžu lieta:
2025/0419 (COD)**

PIEZĪME

Sūtītājs: prezidentvalsts

Saņēmējs: Padome

Temats: Projekts – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula, ar ko groza Regulu (ES) 2023/956 attiecībā uz darbības jomas paplašināšanu, to attiecinot arī uz lejupējām precēm un apiešanas novēršanas pasākumiem
– vispārēja pieeja

I. IEVADS

1. Kā paziņots “Tīras rūpniecības kursā”¹ un “Tēraudrūpniecības un metālrūpniecības rīcības plānā”², Komisija 2025. gada 17. decembrī nāca klajā ar priekšlikumu Regulai, ar ko groza Regulu (ES) 2023/956 attiecībā uz darbības jomas paplašināšanu, to attiecinot arī uz lejupējām precēm un apiešanas novēršanas pasākumiem.³

¹ Dok. ST 6515/25.

² Dok. ST 7288/25.

³ Dok. ST 16973/25 +ADD 1–6.

2. Šim Komisijas priekšlikumam, ar kuru paredzēts grozīt 2023. gada 10. maija Regulu (ES) 2023/956, ar ko izveido oglekļa ievēkorekcijas mehānismu ⁴ (“OIM regula”), ir šādi galvenie mērķi:
- a) paplašināt OIM darbības jomu, lai novērstu oglekļa emisiju pārvirzes risku saistībā ar tādiem produktiem zemāk vērtības ķēdē (lejupējiem produktiem), kas satur tērauda un alumīnija produktus, kuri patlaban ietilpst OIM regulas darbības jomā;
 - b) ieviest vairākus apiešanas novēršanas pasākumus, kas paredzēti, lai novērstu izvairīšanos no OIM pienākumiem;
 - c) lai veicinātu elektroenerģijas importa dekarbonizāciju, uzlabot tehniskos noteikumus par emisiju attiecināšanu uz elektroenerģiju.
3. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 2026. gada 19. martā pieņēma savu atzinumu par šo tiesību akta priekšlikumu. ⁵ Eiropas Parlaments un Reģionu komiteja savus atzinumus vēl nav snieguši.

II. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

4. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2025. gada 9. jūlijā atkārtoti izveidoja Oglekļa ievēkorekcijas mehānisma *ad hoc* darba grupu (*AHWP CBAM*), kuras pilnvarās ietilpst sagatavošanas darbs saistībā ar sarunām par šo tiesību akta priekšlikumu.
5. Prezidentvalsts Kipra darbu pie šā dosjē noteica par prioritāti un aicināja dalībvalstis savlaicīgi pirms Padomes (*ECOFIN*) 2026. gada jūnija sanāksmes pabeigt nepieciešamo sagatavošanas darbu.

⁴ OV L 130, 16.5.2023., 52.–104. lpp. Grozīta (vienkāršota) ar Regulu (ES) 2025/2083 (OV L, 2025/2083, 17.10.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2083/oj>).

⁵ Dok. ST 7828/26.

6. Pastāvīgo pārstāvju komitejas 2026. gada 3. jūnija sanāksmē vairumam delegāciju prezidentvalsts kompromisa teksts bija pieņemams, tomēr vajadzīgo kvalificētā vairākuma atbalstu panākt vēl nebija iespējams.
7. Šajā posmā vēl jāatrisina trīs svarīgākie jautājumi (tie izklāstīti šīs piezīmes III daļā), lai saņemtu pilnvarojumu sarunām ar Eiropas Parlamentu par šo dosjē.
8. Turklāt, lai kļiedētu citas atlikušās bažas, prezidentvalsts ir korigējusi 22. panta 2. punktu, kurā tagad precizēts, ka attiecībā uz 2027. gadu OIM deklarētāji var paļauties arī uz faktiskajiem iegulto emisiju datiem, gaidot, kad tiks veikta verifikācija pirms to deklarācijas iesniegšanas.
9. Jaunākais prezidentvalsts kompromisa teksts, kurā atspoguļots šis grozījums, ir izklāstīts dokumentā ST 10209/26..

III. SVARĪGĀKIE JAUTĀJUMI

a) OIM darbības jomas paplašināšana papildus Komisijas priekšlikumā paredzētajam (KN kodu saraksts, OIM regulas I pielikuma grozījumi)

10. Pašreizējā OIM regulas darbības joma attiecas tikai uz tās I pielikumā uzskaitīto pamatmateriālu preču kopumu (alumīniju, cementu, elektroenerģiju, mēslošanas līdzekļiem, ūdeņradi, dzelzi un tēraudu). Šos pamatmateriālus bieži izmanto kā starpizejvielas vērtības ķēdē zemāk novietotu preču (lejupējo produktu) ražošanā. Lai saglabātu OIM mērķu efektivitāti, Komisija ierosina paplašināt OIM regulas darbības jomu, iekļaujot tajā 180 lejupējās preces (produktus, uz kuriem attiecas konkrēti KN ⁶ kodi).

⁶ “Kombinētā nomenklatūra” – Padomes Regula (EEK) Nr. 2658/87 (1987. gada 23. jūlijs) par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV L 256, 7.9.1987., 1. lpp. ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj>).

11. Komisija šim priekšlikumam pievienotajā paskaidrojuma rakstā ir norādījusi, ka šī preču atlase tika veikta, “izmantojot efektivitātes un proporcionalitātes rādītāju kopumu, tostarp kopējās ražošanas un importa emisijas katram KN kodam, un rādītāju, kas aptver leņķu produktu materiāla sastāvu. [...] Papildus tam tika izmantoti rādītāji, lai nodrošinātu, ka preču atlasē tiek ņemta vērā arī piegādes ķēžu sarežģītība. Pamatojoties uz minēto, priekšlikums paplašina OIM darbības jomu, attiecinot to arī uz atlasītiem tēraudietilpīgiem un alumīnietilpīgiem leņķu produktiem tā, lai maksimāli palielinātu vidiskos ieguvumus, aptverot papildu emisijas un vienlaikus, ciktāl iespējams, ierobežojot importētājiem un trešo valstu operatoriem radīto administratīvo slogu un sarežģītību.”
12. Diskusijas Pastāvīgo pārstāvju komitejā un *AHWP CBAM* ir parādījušas – visas delegācijas piekrīt principam, ka jebkurai to preču atlasei (KN kodi), kas jāiekļauj OIM darbības jomā, būtu jābalstās uz objektīvu kritēriju kopumu.
13. Ņemot vērā šīs diskusijas, Komisijas priekšlikuma darbības jomas paplašināšanai (grozīšanai) prezidentvalsts kompromisa tekstā piemēro šādus kritērijus:
- a) atlasīt preces, kurām ir kopīgs sešciparu kods (*HS* apakšpozīcija) ar KN kodiem Komisijas priekšlikumā un kuras atbilst aizstājamības un papildināmības principam, un pievienot arī kodus, kas atbilst visām robežvērtībām, kuras izmantotas par pamatu Komisijas priekšlikumam;
 - b) atlasīt preces, kurām ir kopīgs tas pats četrpau kods (*HS* pozīcijas) ar KN kodiem Komisijas priekšlikumā, ar emisiju robežvērtību (ietver tikai preces, kuru emisijas ir 50 Kt CO₂e vai vairāk uz tonnu preces);

- c) kad minētie kritēriji ir piemēroti, tiek atlasīti papildu kodi (un daži no tiem Komisijas priekšlikumā tiek svītroti), ņemot vērā emisiju līmeni, tirgojamību, būtiskumu, piegādes un vērtības ķēžu īpatnības, apiešanas vai aizstājamības riskus, cenšoties saglabāt OIM konsekveni un efektivitāti un vienlaikus nodrošinot saskaņotību ar citām ES rīcībpolitikām, piemēram, sabiedrības veselības aizsardzību, un saglabājot ES klimatisko ieceru vērienu.
14. Minēto kritēriju piemērošanas rezultātā ir atlasīti KN kodi, kas norādīti kā izmaiņas KN kodu sarakstā kompromisa teksta I pielikumā.⁷
15. Šī papildu KN kodu atlase jau tika apspriesta Pastāvīgo pārstāvju komitejas 3. jūnija sanāksmē, kurā dažas delegācijas aicināja vēl vairāk paplašināt KN kodu sarakstu, savukārt citas deva priekšroku piesardzīgākai pieejai, proti, lai šāds paplašinājums, ja vispār, paliktu, cik vien iespējams, tuvu Komisijas priekšlikumam. Tomēr vairumam delegāciju prezidentvalsts kompromisa priekšlikums bija pieņemams, un dažas dalībvalstis norādīja, ka tās nevarētu piekrist vērienīgākai darbības jomas paplašināšanai, nekā to ierosinājusi prezidentvalsts.
16. Ir svarīgi norādīt, ka kompromisa tekstā ir iekļauts arī OIM regulas 30. panta 3. punkta grozījums, ar ko tiktu ieviesta to lejupējo produktu ikgadējā pārskatīšana, kurus varētu ieteikt iekļaušanai OIM darbības jomā.

⁷ Skatīt “1. piezīmi” un “2. piezīmi” dokumentā ST 10209/26 iekļautā I pielikuma beigās (81. lpp. un 108. lpp.).

17. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, prezidentvalsts uzskata, ka jebkādas turpmākas izmaiņas kompromisa tekstā attiecībā uz šo jautājumu (jebkāda turpmāka KN kodu saraksta paplašināšana vai saīsināšana) mazinātu pašreizējo apmēru, kādā tiek atbalstīts kompromisa teksts. Prezidentvalsts uzskata, ka kompromisa garā delegācijām šim risinājumam vajadzētu būt pieņemamam kā Padomes sākotnējai nostājai gaidāmajās sarunās ar Eiropas Parlamentu.
18. Prezidentvalsts arī vēlas uzsvērt, ka KN kodu saraksts, kā arī to atlases kritēriji būtu jāuzskata par “elastīgu” mandātu, jo tas ir pastāvīgi jāpārbauga un, pamatojoties uz attiecīgiem datu un citas informācijas atjauninājumiem, jākorrigē, līdz abi likumdevēji ir panākuši galīgo vienošanos par šo dosjē.

b) *Pilnvarojums Komisijai uz laiku izslēgt konkrētas preces no OIM darbības jomas (27.a pants)*

19. Komisija ierosināja papildināt OIM regulu ar 27.a pantu, kas pilnvarotu Komisiju pieņemt deleģētos aktus, lai konkrētas preces izslēgtu no OIM darbības jomas gadījumos, kad nopietni un neparedzēti apstākļi rada būtisku kaitējumu Savienības iekšējam tirgum. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu šādi izslēgšanai būtu pagaidu raksturs, un tā ilgtu līdz brīdim, kad minētie nopietnie un neparedzētie apstākļi beigtu pastāvēt.

20. Vairākums delegāciju iebilda pret tik plaša pilnvarojuma piešķiršanu Komisijai (galvenokārt tāpēc, ka pastāv risks apdraudēt OIM efektivitāti un pilnvarojuma tvērums ir neprecīzs). Tomēr vairākas delegācijas uzskata, ka 27.a pants ir vispārējā kompromisa neatņemama daļa.
21. Lai tuvinātu dalībvalstu nostājas un kļiedētu to attiecīgās politiskās un juridiskās bažas, prezidentvalsts ir sākusī izstrādāt 27.a pantu tā, lai to padarītu skaidrāku un detalizētāku un lai precīzāk noteiktu Komisijai piešķirtā pilnvarojuma mehānismu un robežas.
22. Pastāvīgo pārstāvju komitejas 3. jūnija sanāksmē pārliecinošam dalībvalstu vairākumam bija pieņemams prezidentvalsts kompromisa teksts šim pantam, kurā tagad ir paredzēts, ka Komisija var sākt procedūru konkrētu preču pagaidu izslēgšanai no OIM, izmantojot īstenošanas aktu, ko var pieņemt saskaņā ar ļoti stingriem nosacījumiem.
23. Tomēr dažas delegācijas uzskatīja, ka kritēriji, kas var būt par pamatu Komisijas iniciatīvai attiecībā uz īstenošanas aktu, ir pārāk ierobežojoši (27. panta 3.a punkts):
- a) ilglaicīgs cenu pieaugums (neņemot vērā OIM finansiālās saistības), ja preces, attiecībā uz kuru ES ir atkarīga no importa, vidējā importa cena, kas izteikta salīdzināmajās cenās, ir palielinājusies par vairāk nekā 50 % salīdzinājumā ar tās pašas OIM preces vidējo importa cenu iepriekšējos desmit gados;
 - b) lai cenu pieaugums būtu ilglaicīgs, tas būtu jānovēro vismaz sešu mēnešu laikposmā.

24. Pamatojoties uz līdz šim notikušajām diskusijām un turpmākiem divpusējiem kontaktiem, prezidentvalsts uzskata, ka turpmākas korekcijas šajos kritērijos vai jebkādi citi grozījumi 27.a panta tekstā varētu mazināt pašreizējo apmēru, kādā tiek atbalstīts vispārējais kompromiss.
25. Tā kā vairākas delegācijas šajā sakarā ir norādījušas uz mēslošanas līdzekļu cenu pieaugumu, prezidentvalsts atzīmē, ka neseno Komisijas paziņojumā “Mēslošanas līdzekļu rīcības plāns: partnerība ES pašmāju mēslošanas līdzekļu pieejamības, cenu pieņemamības un stratēģiskās autonomijas nodrošināšanai”⁸, ar ko klajā nākts 2026. gada 19. maijā, Komisija norāda, ka:
- a) *“Komisija turpinās uzlabot [OIM], sadarbojoties arī ar Eiropas Parlamentu un Padomi saistībā ar priekšlikumiem iespējamo OIM apiešanas risku novēršanai, lai tas arī efektīvi atbalstītu ES mēslošanas līdzekļu nozari un tādējādi mazinātu visas ES lauksaimniecības nozares atkarību no importa”, un*
 - b) *“ir vajadzīga arī stingrāka pierādījumu bāze par mēslošanas līdzekļu tiesiskā regulējuma ietekmi uz lauksaimniekiem. Tāpēc Komisija veiks padziļinātu izvērtējumu par to, kā ar OIM un ETS saistītās izmaksas tiek atspoguļotas lauksaimnieku maksātajās mēslošanas līdzekļu cenās un, galu galā, arī pārtikas cenās. Tas plašākā nozīmē uzlabos pierādījumu bāzi par cenu attīstību lauku saimniecību līmenī.”*
26. Ņemot vērā minēto, prezidentvalsts ierosina delegācijām pieņemt 27.a pantu pašreizējā redakcijā kā daļu no Padomes sarunu pilnvarojuma un kā pamatu sarunām ar Eiropas Parlamentu.

⁸ Dok. ST 9437/26.

c) **Tālākie reģioni: noteikumi par atbrīvojumu no OIM pienākumiem (iesp. jauns OIM regulas 2. panta 13. punkts)**

27. Kopš Padomē ir sākušās sarunas par šo dosjē, viena dalībvalsts saglabā prasību OIM regulu papildināt ar konkrētiem noteikumiem (jauns 2. panta 13. punkts), kas ļauj dažus tālākajos reģionos importētus celtniecības materiālus⁹ (vai arī preces, kas pieder pie cementa produktu grupām) un kas paredzēti tikai vietējam patēriņam, uz laiku atbrīvot no OIM regulas radītajām finansiālajām sekām.
28. Šis jautājums tika izvirzīts arī *ECOFIN* padomes sanāksmē 2026. gada martā.¹⁰ Šo prasību pamato arguments, ka daži tālākie reģioni, ņemot vērā to attālumu no ES kontinentālās teritorijas, ir īpaši atkarīgi no importa un daudzos gadījumos tiem nav citu dzīvotspējīgu iespēju piegādes avotus pārorientēt uz “zaļākām” alternatīvām. Tāpēc tiek apgalvots, ka šādos gadījumos OIM ietekme izmaksu pieauguma ziņā var būt nesamērīga, jo īpaši celtniecības materiālu gadījumā. Tāpat tiek apgalvots, ka mērķtiecīgam atbrīvojuma mehānismam būtuniecīga vidiskā ietekme un ka krāpšanas riskus ar pienācīgu kontroli un aizsardzības pasākumiem var samazināt līdz minimumam.
29. Tomēr šī prasība līdz šim nav guvusi pietiekamu atbalstu no citām dalībvalstīm. Galvenās bažas ir saistītas ar nepieciešamību saglabāt OIM konsekvenci un efektivitāti un lielākiem krāpšanas riskiem, kas var aizēnot jebkādos iespējamos ieguvumus no šāda atbrīvojuma.

⁹ Tie, kas uzskaitīti Regulas (ES) 2024/3110 VII pielikumā (un kam nav *CE* zīmes).

¹⁰ Dok. ST 7055/26.

30. Prezidentvalsts norāda, ka Komisija pastāvīgi strādā pie jautājumiem, kas saistīti ar tālākajiem reģioniem, un tai joprojām ir pilnīgs pārskats par situāciju, arī saistībā ar LESD 349. pantu.
31. Savā 2026. gada darba programmā Komisija norāda, ka plāno nākt klajā ar jaunu iniciatīvu – paziņojumu par stratēģiju tālākajiem reģioniem ¹¹. Turklāt nesējā Komisijas uzaicinājumā iesniegt atsauksmes ¹² ir minēta iespēja nākt klajā ar likumdošanas iniciatīvu regulai par politikas vienkāršošanas pasākumiem ES tālākajiem reģioniem.
32. Tas dod iespēju sīkāk izvērtēt, vai šajā jautājumā ir vajadzīgi transversāli pasākumi ES līmenī un kāds būtu piemērotākais risinājums (vai ir vajadzīgs konkrēts OIM regulas grozījums, vai arī varētu izmantot citus politikas pasākumus, lai minētās bažas kļiedētu).
33. Ņemot vērā minēto, prezidentvalsts ierosina, ka kompromisa garā jautājums par tālākajiem reģioniem šajā posmā nebūtu jāatrisina, izmantojot OIM regulas grozījumu.

¹¹ Dok. ST 14261/25 ADD 1 (I pielikums, 22. punkts).

¹² https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/15713-Strategy-for-the-EUs-outermost-regions_en (atsauces Nr. Ares(2025)9919727 – 17.11.2025.).

IV. TURPMĀKIE PASĀKUMI

34. Prezidentvalsts uzskata, ka ar dokumentā ST 10209/26 izklāstīto kompromisa tekstu tagad vajadzētu būt panāktam pareizajam līdzsvaram un tam vajadzētu kļiedēt delegāciju paustās bažas un būt labam pamatam šo sarunu noslēgšanai.
 35. Būtu arī jāatgādina, ka daudzi OIM aspekti tiks periodiski pārskatīti, ievērojot OIM regulas 30. pantu, lai turpinātu darbu pie ilgstošiem un ilgtspējīgiem risinājumiem.
 36. Ņemot vērā minēto, Padome tiek aicināta panākt vispārēju pieeju par projektu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko groza Regulu (ES) 2023/956 attiecībā uz darbības jomas paplašināšanu, to attiecinot arī uz lejupējām precēm un apiešanas novēršanas pasākumiem, kā izklāstīts dokumentā ST 10209/26.
-